

загорско). Вярва се, че веднъж нареченото не може да бъде променено, „не може да се изтрие“.

Не е много ясно кога навещават майката и детето „На първия ден. Тъз вечер роди, те край нея. Тя се мъчи да роди, а те чакат“ (ж., 82 г., копанари, Русенско) (цит. по Конович, Ненов 2009: 94). „От първата до

10-та вечер идват, ама кога точно никой не знай“ (ж., 69 г., кардарашки, с. Еленино, Старозагорско). „Идват през нощта“ (ж., 67 г. тракийски калтайджи, Старозагорско).

Всички ги очакват със страх, отнасят се със страхопочитание. Смятат, че са три сестри – две по-възрастни и лоши, а третата – най-младата – добра. Фичерите от Старозагорско наричат лошите орисници „калнима“ (ж., 74 г., Стара Загора). Лахорите от с. Бабук, Силистренско – „кай си насул“ (която е лоша), а добрата „лааче“ и съответно – „ой ли гогаме“ (прави добро). Грастарите си ги представят като смесица от орисници и самодиви – остатък от по-стари представи. Според тях идват на третата вечер след раждането (Съботинова 2002: 77-78; Малушиакова 1992-а: 65).

Кардарашка жена разказва, че понеже е родена на голям празник – Гергьовден, тя е богоизбрана и вижда орисниците три пъти. Това става когато е болна. Появявайки й се, трите млади жени предвещават съдбата на внучетата й. Обяснява, че самата майка не може да ги види, но „те дават на детето дарба, живот, късмет“ (ж., 69 г., с. Еленино, Старозагорско).

Когато *детето* *проходи* жените навсякъде правят питка, като всички съпровождащи действия имат обреден характер. Лингурарите я пекат в пепелта „за здраве“. Мажат я с мед, „за да е сладък животът на детето“. Канят се деца, на всяко се отчупва и дава по парче. След това и карат да тичат, за да бъде пъргаво и здраво бебето, да не се спъва като ходи. При старозагорските фичери краваят, изпечен и намазан с мед, се нахлузва на кръста на проходящото дете. Присъстващите деца си чупят парче от него, като всяко дърпа към себе си. Така те подканват детето да ходи само.